

ՊԱՅՄԱՆՔ

ԲԱՅԱՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՆՈՒՅ
Տարեկան վեցամսեայ
Կ. Պոլսոյ համար 6 մէկտ 3 մկ.
Գաւառաց » 7 » 3 1/2 »

10
ՓԱՐՍՅ

10
ՓԱՐՍՅ

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՀԱՅՐԵՆԻԻ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱՅ ՈՐ ԵՒ
ՃԱՏԱԿ ԵՒ ԳՐԱՐԻԱՆ ԱԿՏՈՒ Է ՈՒՂՈՅ
ՍԵՏՈՂԱՆ-ԽԱՆՍԱԳԻՐ Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԵՐ-
ՃԱՆ ԿԱՐԶՐ ԲԻԼԶՈՒ ԷՃ. ԽԱՆ ԵՐԿՐՈՐԳ
ԵՐԿԻ ԲԻԼ 49:

Direction du journal arménien
M. AURENLIK. CONSTANTINOPLÉ
Mérédjan Ruchdi éffendi Han No-49

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Gérant-Responsable
M. MELIKIAN

ԱԶԳ. — Երեք օր ետքը փոխադրւած «Հայրենիք»-ի իւրաքանչիւր թերթը յետ այսօրիկ 20 փարսյի պիտի վաճառուի:

ՏԱՍՆԵՒՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—ԹԻԻ 2215

ՈՒՐԻՍԹ

6 ՓԵՏՐՎԱՐ 1887 (Ն.Տ.) 18 ՓԵՏՐՎԱՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Թ Ղ Ք Ա Կ Յ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Կ. Պոլիս, 29 դեկտ. 86

Բա՛րեկամ, Ձերանսացի հրապարակագիր մը, Պ. Մաքս Օւէլ իր մէկ երկին մէջ կ'ըսէ. «Գործը չէ որ կ'սպաննէ քաղաքագէտ մ'ի Ձերանսա, այլ մանաւանդ թեթեւակի արտասանութեամբ խառ մը. Գործը վաղ կամ անագան կը մոռցուի, այլ խօսքը կը կապուի անձին և կը մընայ»: Եւ ապա մէջ կը բերէ խօսքեր որոց հեղինակներուն աղետարեր նշած են. Պ. Լմիլ Օլիվիէի բառն թէ՝ Թեթեւ սրտով կը հաւանիմ պատերազմի (Բըրաւսիոյ դէմ). Ժ. Ֆալրինն թէ՝ Երկրէն ոչ թիւ մը տեղ, և ոչ բերդերէն քար մը պիտի տամ թէ՛նամոյն. Տիւքրօ զօրապետին թէ՛ Մեռած կամ յաղթող պիտի վերադառնամ (ողջ և յաղթեալ միտա. Բարիկ). Միւրապօլինն թէ՛ Այս տեղ կը գտնուինք, Ժողովրդեան զօրութեամբ կարելի է վանել մեզ աստի. Լուի ԺԳ. ինն թէ՛ Ես եմ պետութիւնն. Նափոլէն Գ. ինն թէ՛ Կայսրութիւնը իսպաղուած ինն է. Լամարկի-նինն թէ՛ Եւրոպոյն զօրապետն աշխարհիս չըջանն ըրաւ, ձեր կարմիր դրօշը միայն Արեւմտեան դաշտին չըջանն ըրած է. Թիւրքինն թէ՛ Հասարակապետութիւնը կառավարութեան այն ձեւն է որ մեզ կարելի եղածին չափ նուաղ կը պառակտէ. Կանպէթայինն թէ՛ Կրեւդանութիւնն, աւասիկ թէ՛նամին:

Եւ ինչո՞ւ մահատու եղած են այդ տեսակ խօսքեր, որովհետեւ արտասանողներն ստեղծանոց հակառակ գործած են, կամ իրենց կարողութեանն աւելին խոտոցած: Արդար նշանաբան մը ընտրել և ապա դրժել, վատութիւն է. իսկ նենգութիւն, առ երեսոս գաւառիկ սկզբունք մը վերջէն ուրանալու համար: Հայոց մէջ եկած են եւ կան քաղաքագէտներ, թէ աշխարհական և թէ եկեղեցական

կարգէ, որ ունեցած են և ունին սիրական բանաձեւեր, այլ անուն, հռչակ կ'ընծայեն: Աչքէ անցուր մեր ժամանակակից պատմութիւնն և նկատէ՛ թէ որո՞նք եղած են Ժողովրդեան կուռքերը, ճիշդ անոնք որ խիղճ, իրաւունք, արդարութիւն ոտնահար ընելով, իրենց քարոզած նշանաբանին հակառակ, ռամիկ ազատութեան և միամտութեան մէջ փառամարտութեան ճարակ գտած են: Միթէ հա՞րկ է յիշել մէկ քանին. միթէ Մատթէոս պատրիարքն, ապա կաթողիկոս, չունէ՞ր երբեմն իր սիրական խօսքը. Աղբ իմ, աչք իմ. և սակայն Աղբին աչքը հանեց մէկ կողմէ հայրածանք հանելով մի քանի նորադանդից դէմ, միւս կողմէ՝ Չամուրճեանի թերադրութեամբ իր «Բարի Քրիստոնեայ»ն յորինելով: Միթէ Յակոբոս պատրիարքը չէ՞ր ըսեր միշտ «Էսնափ»-ութիւնն է ազգութիւնն, և սակայն վերջէն մատնեց թէ՛ միոյն և թէ՛ միւսին դատը: Սարգիս Սրբազանը չէ՞ր այն սահմանադրական պատրիարքն որ երբեմն կ'ընէր թէեւ Սահմանադրութեան վրայ, սակայն զայն կ'ամբաստանէր իրբեւ ամեն չարեաց պատճառ և Մայր Եկեղեցւոյ մէջ կ'արձակէր անլուր նախատինք Աղբին պատուոյն դէմ: Խրիմեան Հայրիկինը չէ՞ր այս հապնեղոյն, Ախ, Հայաստան, որու եկեղեցւոյ փոստիկալ իրաւանց ի պաշտպանութիւն սակայն ձայն մը, ճիկ մը չհանելէն զատ՝ զրգուեց վանեցիկներն որ Աղբը խորին դէմ բողոքեն: Միթէ Խորէն Նար Պէյի երկու խօսքին մէջ Հոգւոյն Սըրբոյ շնորհն չէ՞, և սակայն այդ շնորհն իր անձնական փառասիրութեան պատուանդանն ըրած է: Միթէ Ներսէս Սրբազանի նշանաբանը չէ՞ր անձնագոհողութիւն, իրաւունք և ուրիշ շատ գեղեցիկ բառեր, և սակայն ինչ որ իր կենդանութեան ժամանակ աւանդեց, և ինչ որ, իր անձնական մեծիկի հարստութենէ զատ, կրակեց Աղբին գործեր, խնդիրներ, պատգամներ, բաւական կնճռոտ, միապետական, քմահաճ, ապօրէն, անձնատիրական բաներ էին: Բոլոր այս նշանաւոր անձնաւորութիւններն և ուրիշ աշխարհական քաղաքա-

դէտներ, որոց նշանաբանը զանց կ'ընեմ առ այժմ, յիշատակելու և արդէն խորհուրդ կայ, ինչպէս կ'ըսուի, պաշտօնական շրջաններու մէջ, քակել «Աղբասէր» Պատրիարքին շիրիմն և նորոգ չինել աւելի լայնագիր, փառասիրի և հսկայական՝ Մայր Եկեղեցւոյ բակին միջեւ, բարիքեան կամարին նման, որպէս զի կարելի լինի անոր վրայ արձանագրել ինչ որ ունի կատարած շահատակութիւնները կրօնական, դրական, քաղաքական կարգին մէջ, ըս. քանչիւն այլ անլուր խորհուրդ: Մերայինք սովոր են արձաններու խօսել տալ ինչ որ ստեղծ չիրմանան չունէր ըրած իր կենդանութեան ժամանակ: Միթէ մեծ մարդոց շիրմին վրայ կը դրնեն ինչ որ ըրած է և միանգամայն ինչ որ չէ ըրած: Քաբերն իսկ կը վիլն, կը վիլն ժամանակի ազդեցութեամբ, մոխրներն իսկ չեն կարող բաշխել անմահութիւն վեհապետներու, երբ պատմութիւնը լուծուի կը պահէ անոնց գործերու վրայ, կամ երբ մարդկութեան խիղճն անտարբեր է: Վեհութեան և անմահութեան ճշմարիտ դրաւականներ չեն դամբանական ճառերն և ոսկետառ արձանագրիւններն, այլ այն բարոյական, մոռաւորական և նիւթական անձնութիւններն որ կ'յուզեն, կ'ողբուրեն Ժողովրդոց սիրտն ու միտքը, մարդկութեան զարգացման կընպաստեն, յաւիտենական ճշմարտութեան գրոշմն ունին, և հետեւապէս մարդկային սիրտերու մէջ դահեր կը կանգնեն: Բաւական չէ անուանել մարդ մը աղգասէր, մեծագործ, հայրապետ, պէտք է իրական փաստերով ապացուցանել, պէտք է Ժողովրդեան խիղճի և մտքի վկայութեամբ հաստատել:

Մարդկային տկարութիւն մարդ կը տեսնայ ապրիլ և մահէն ետք՝ եթէ ոչ իրբեւ չնաւոր, արիւնաւոր, կենդանի էակ, եթէ ոչ ընտիր յիշատակներու, լաւ գործերու, բարեկիրթ դասկներու մէջ, դո՞նէ իրբեւ արձան, իրբեւ կուռք, իրբեւ կոթող, իրբեւ թերթի կտոր, պաղ, անշունչ, անիմաստ, ինչպէս որ էր թերեւս իր բնադիրն, և այդ փառամարտութիւնը կ'երեւի մին-

չեւ անգամ անոնց մէջ որ Բրիտոփի դատարկ տակաւին կը նմանին. կը գլորին, աղմուկ կը հանեն այլ արդիւնք մը չունին:

Այժմ մի քանի միմ եկեղեցւոյն, մի քանի լուսնայ հիւանդանոցին, մի քանի ոտանաւոր դրականութեան նուիրողը կը պահանջէ որ Աղբն անշինջ պահէ իր անունն անմահից տուամարին մէջ, և եթէ հնար է, քարի մը արձանի մը անկիւնն արձանագրութեան զայն, ինչպէս կը պահուին անմահ՝ ճշմարտութեան, գիտութեան, հայրենասիրութեան նախատակներու անուններ: Եթէ աղգային այս արձանագրային սրնապարծութիւնն աւելի ևս զօրանայ, հաւանական չթուիր որ կենդանի Հայերը նստելու տեղ դնեն այն եկեղեցիներուն, վարժարաններուն և հիւանդանոցներուն մէջ զոր մեռելոց արձաններն ու կոթողները հետզհետէ պիտի գրաւեն: Արձանագրական պայքարները նոր չեն մեր մէջ, և անցած ամիս Սամաթիոյ նորաչէն եկեղեցւոյ արձանագրի ձեւին և իմաստին վրայ բաւական տաքուկ կուլ մ'եղաւ: Մեծագոյն մասամբ Ժողովրդեան հանգանակութեամբ և ըստ մասին Յակոբեան աղին եղբարց ձեռնտուութեամբ կառուցուած այդ եկեղեցին քիչ մնաց երկպառակութեան խնձոր մը պիտի դառնար և Ս. Փրկչի յիմարանոցի շինութեան մեծ խորհուրդը, վարչութեան գոյութիւնը, Ս. Պատրիարքին Աթոռը պիտի վերանայէին, եթէ Սրբազանը պնդէր իր առաջարկին վրայ, որ՝ պէտք է խոստովանել, անբանաւոր չէր: Նա կ'ըզէր որ ոչ Յակոբեանց և ոչ հոգեւոյս ներսէս Սրբազանին անունը յիշատակուի արձանագրին մէջ, ինչպէս բողոքելով կը պահանջէր և հասարակութիւնն, այլ պարզապէս Ժողովրդեան օժանդակութիւնն և պատրիարքութեան թուականն, ինչպէս որ սովորութիւն է: Եւ իրօք անբաւութիւն էր նուիրատու մը արձանագրել, վասն զի շնորհած նուէրը մեծ է, և ուրիշ մը մերժել, վասն զի փոքր է: Նոյնպէս Աւետարանի խրատին հակառակ էր, քանի որ մեծ նուէր չկայ, կ'ըսէ, Աստուծոյ առջեւ, երբ այրի կնոջ լուսնային պէս սրտէն

բղիսի. Իսկ նուիրատուները միա-
համուռ քարազրկեանկարելի էր,
վասն զի այն ժամանակ հարկ
պիտի լինէր Նոյ Նահապետէն,
Յովակիմ պատրիարքէն սկսել
յիշատակութիւնն, և եկեղեցւոյ
բոլոր պատերու, կամարներու և
սիւններու վրայ սուրբերու պատ-
կերներուն տեղ չպիտի մնար:

(Արեւելեան Մամուլ.)

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝

Կ. Պօլսոյ նախագահատ ատենին
անդամ Էմիուլազ Էֆէնտի՝ Վե-
րաքննութեան ատենին անդամ
անուանեցաւ Իււլայի Ա. աստի-
ճանաւ:

Իւսկիւտարի դատարանին ան-
դամ Սայիտ Էֆէնտի՝ Կ. Պօլսոյ
նախագահատ ատենին անդամ ան-
ուանեցաւ:

Արքունի Իրաւագիտական
վարժարանին ընթացաւարտներէն
Հիւրմէթ պէյ՝ Իւսկիւտարի դա-
տարանին անդամ անուանեցաւ:

— Գոհութեամբ կը ծանուցա-
նեմք թէ Վեհ. Սուլթանն երէկ
Իմթիլյաղի պատուանշանին ոսկի
և արծաթ չափանշանները շնորհեց
Արտաքին գործոց նախարարու-
թեան խորհրդակոն Տատեան
Յարութիւն Էֆէնտի, մինչ Ն.
Վսեմութիւնն իւր պաշտօնին վե-
րաբերեալ գործոց առթիւ կայ-
սերական պալատը դնացած էր:

Վեհ. Սուլթանին սոյն բարձ-
արժէք շնորհն՝ արժանաւոր զը-
նահատութիւն մ'է այն նշանաւոր
ժառանգութեանց, զորս Տատեան
Յարութիւն Էֆէնտի երկար տա-
րիներէ ի վեր կը մատուցանէ
կայսերական կառավարութեան:

— Վերջին օրերս մայրաքաղա-
քիս մէջ անձնասպանութեան
դէպքերն զգալի կերպիւ յաճա-
խած են:

Նախընթաց իրիկուն Բե-
րայի կողմը ժամը 10ին միջոց-
ները Բըթի-Շան սրճարանին մէջ
ձիւզէք Քօսօվիա անուն Աւստ-
րիացի մը բերանը ատրճանակ
պարպելով ինքզինքն սպաննեց է:

Սոյն անձնասպանութեան պատ-
ճառը չքաւորութիւնն է եղեր,
ինչպէս կը տեսնուի իւր վրայ
գտնուած նամակէ մը:

Առջի իրիկուն ոսկի մը փոխ
առեր է ատրճանակ մը գնելու
համար, որով վերջ տուեր է իւր
կենաց:

Իզմիրէն նոր եկած էր, հաղիւ
30 տարեկան:

Իսկ Սթամպուլ սոյն անձնաս-
պանութեան լուրը հետեոեալ
կերպով կը պատմէ:

«Երէկ ժամը 9 ու կէսին մի-
ջոցները 25 տարեկան երիտա-
սարդ մը լաւ հագուած Բըթի-
Շանի պողոտային վրայ գտնուած
սրճարաններէն մին կը մտնէր և
պատուհանին քով կը նստէր:

Օրը մ'ուղեց զոր խմեց, յե-

տոյ երկրորդ մը, երրորդ մը...
և այսպէս մինչեւ 9 օրի:

Յայնժամ գրպանէն փոքրիկ
ըզովէք մը հանելով սրտին վը-
րայ դրաւ և քաշեց... Հայնն
այնքան տկար էր որ սրճարանին
մէջ գտնուած բազմաթիւ ան-
ձինք ուշադրութիւն իսկ չըրին:
միայն տեսան որ երիտասարդը
հեղձեալէ կը գունատի, կը
նուաղի ճիւ մ'արձակելով որ ա-
ւելի խելագարի մը ծիծաղին կը
նմանէր: Սրճարանին սպասաւորը
քովը դացին կարծելով թէ խմած
9 օրէն գինովցած է. սակայն
արիւնը, և գիականացեալ գիւրքը
տեսնելով, եղեւութիւնը հասկը-
ցան:

Ոստիկանութիւնը հեղինական
և խաղաղական հիւպատոսարանաց
գործակալներու և բժշկի մը լն-
կերակցութեամբ սրճարանն եր-
թալով հասկցուեցաւ որ մեռեր
է:

Անձնասպանին ո՞վ ըլլալը ճանչ-
ցան. բնիկ Աւստրիացի Քասօվի
անուն անձ մ'է: Վրան թուղթ մը
գտնուեցաւ ստորագրեալ յո-
ղում Խտալերէն լեղուաւ սա բա-
ռերը գրուած էին. «Մահուանս
համար ոչ զոք մի՛ ամբաստանէք:
ես սպաննեցի ինքզինքս»: Գըշ-
պանը 20 փարայ կար: Տեղեկու-
թիւն կուտան մեղ թէ այս յո-
սահատ մարդը 10 օր յառաջ
մայրաքաղաքս եկած էր: Անձ-
նասպանութեան պատճառը
յայտնի չեն:

— Նոյնպէս թնդանթարանի
նախկին վերատեսուչ հանգուց-
եալ Խալիլ փաշայի որդին՝ հա-
զարապետ Սայիզ պէյ՝ նախըն-
թաց իրիկուն Խասգիւղի կողմերն
ինքզինք թունաւորելու փորձ
փորձեց է, սակայն տեսնուելով,
Գումգարհանէի հիւանդանոցը
փոխադրուելու և անդ բժշկաց
դարմաններուն շնորհիւ մեռնելէ
ողտտեց է:

— Յունաց նախկին Պատրիարք
Յովակիմ Գ. Սրբազան, Գատա-
կան և Կրօնական գործոց նա-
խարարութեան գիմելով, վե-
ցամեայ արտօնութիւն ինչդեր
է յառաջիկայ մեծ պահոց մէջ
յերուսաղէմ յուստ երթալու և
ի դարձին Այնօրդի վանքերն այ-
ցելու համար: Ն. Սրբաղնու-
թեան սոյն խնդիրը Վեհ. Սուլ-
թանին հաւանութեանն ներկա-
յացուելով, Ն. Կ. Վեհափա-
ռութիւնն արտօնութիւն շնոր-
հեց է և միանգամայն հրաման
ըրեր է որ 15,000 զըշ. ծամբու
ծախը դրուի Ն. Սրբաղնութեան:

— Հանգուցեալ Հօսարթ փաշայի
«Յիշատակը» անուն երկը տաճիւ-
րէն լեզուի թարգմանել սկսեր են
մայրաքաղաքիս մէջ:

— Ներքին գործոց նախարար
Վսեմ Միւնիր փաշայի նախագա-
հութեամբ եւ հանրագումար շինու-
թեանց նախարար Զինի փաշայի,
Քաղաքապետ Մազհար փաշայի եւ
գինուորական ջրանակրաց գնդին հը-
րամանատար Զինի փաշայի մաս-
նակցութեամբ յանձնարարութեամբ
կազմուած է Տէրքոսի լճին ջուրը
Պօլսոյ կողմն եւս հոսեցնելու մտօք

Պ. Պօլսէնի ներկայած ծրագիրը քըն-
նելու համար:

Յիշեալ յանձնարարութեան, երէկ ա-
ռաջին նիստ մ'ընելէ յետոյ, վաղն
երկրորդ անգամ պիտի գումարի եւ
ծրագիրը մանրամասն քննելէ յետոյ
ընկերութեան կողմէ ներկայացու-
ցիչ մը պիտի հրաւիրէ եւ ի մօտոյ
վերջնական լուծում մը պիտի տայ
այս օգտաշատ խնդրոյն:

Մաղթենք որ այս խնդիր շուտով
վերջ գտնէ, որպէս զի Պօլսոյ այն
թաղերն որք հասարակաց աղբիւր-
ներէ զրկուած են, անխիղճ ջրկիր-
ներու շահագիտութենէն ապտտին,
որպէս Բերայի ժողովուրդն:

— Լէմպէրի լրագրաց նայե-
լով, Ալֆրէտ Բօթօքի կոմսը Ռա-
զիվիլ իշխանէն որ Կիլիսիոյ կայ-
սեր վստահելի անձն է և ընդ-
հանուր թիկնապահը, նամակ մը
ընդունեց է, յորում ըստած է
թէ Ֆրանսայի հետ պատերազմի
մը պատահականութիւնը յոյժ
անհաւանական կը նկատուի Պեր-
լինի արքունեաց մէջ:

— Քօնիչէ-Յայթունի լրագիրը
կը ծանուցանէ թէ գրեթէ ամ-
բողջ Գերմանական բանակը Մօ-
զէր բաղմահարուածեան հրացա-
նով զինեալ է:

Ամսոյս 19ին 250000 հաւանակ
զօրք սոյն նորահար զինուոց բո-
լորովին պիտի ընտելանան, մը-
նացեալ զօրքերն ալ մի քանի
չաբաթու մէջ պիտի վաժառեն:

— Գերմանիայէն, Աւստրիայէն
և Ռուսիայէն ձի գուրս հանելու
արգելքը հետեւեալ վիճակադը-
րական տեղեկութիւնները յա-
ռալ կը բերէ:

Ի Գերմանիա ձիերու ամբողջ
գումարը 3 միլիոնի կը հասնի:
խաղաղութեան տեսն Գերմանա-
կան բանակը 81598 ձի կը գոր-
ծածէ, ձիաւոր և թնդանթա-
ձի զօրաց համար: Գերմանա-
կան բանակն ամբողջ զինելու հա-
մար 396668 ձի պէտք է:

Աւստրո-Հունգարիա 3800000
ձի ունի, բանակը խաղաղութեան
ատեն 49470 իսկ պատերազմի
ատեն 182078 ձիու պէտք ունի:

Աւստրիոյ պահեստի բանակին
համար ալ պէտք եղած ձիերը ի
հաշիւ առնելով, ամբողջ Աւս-
տրիական բանակին համար 206890
ձիու պէտք կայ պատերազմի
ատեն:

Ֆրանսա 3 միլիոն ձի ունի,
բանակը խաղաղութեան տեսն
125750, իսկ պատերազմի տեսն
429660 ձիու պէտք ունի:

Ռուսիոյ պաշտօնական նոր վի-
ճակագրութեան մը նայելով
19,674,723 ձի կը հաշուի 58
կառավարութեանց մէջ ցրուեալ:
Եթէ այս թիւէն հանեմք 14 միլ-
իոն 832,956 ձի որք դաշտային
և այլ աշխատութեանց կը գոր-
ծածուին, կը մնայ 4,841,767 ձի:

Ասոնց մէջ չեն Արգանկէի,
Ափաէրսանի, Օրէնպուրկի, Բո-
լնիոյ թագաւորութեան և Քա-
ղաքներու երկրին մէջ գտնուած
ձիերը, ըստ որում այս երկիր-
ներուն մէջ վիճակադըր եղած
չէ. և սակայն ասոնք ձիու մա-
սին բաղմաբեղուն են:

Ռուսական բանակը կը գոր-

ծածէ 150874 ձի կառող զօրաց
համար, 36807 ձի պահեստի զօ-
րաց համար, 34446 ձի տէրօի
զօրաց համար, 2661 ձի տեղա-
կան զօրաց համար, 138036 ձի
Քաղաք գինուրաց համար, 5382
ձի անկանոն զօրաց համար, ընդ-
ամենը 368206 ձի:

— Արտաքին գործոց թղթակ-
ցութեան քարտուղար Նաում
Էֆէնտի և Բ. Գրան առաջին
թաղման Տափուտ Էֆ. Ի Բրուսիոյ
թագին Բ. պատուանշանն ստա-
ցան:

Վեհ. Սուլթանը հրամայեց որ
սոյն պատուանշաններն կրեն:

— Բուսճուգի և Վառնայի մէջ
առատ ձիւն գալով երթեւեկու-
թիւնը դադրեց են, հետեւա-
բար Վառնայի շողեհաւը չկրցաւ
հասնիլ երէկ մայրաքաղաքս:

Երեքշաբթի օր մայրաքաղա-
քէս Վառնա մեկնող շողեհաւը
մինչեւ շորեքշաբթի գիշեր տա-
կաւին Վառնա հասած չէր:

Կը յուսացուի թէ թղթագրեր
շողեհաւն այսօր պիտի կտրենայ
մայրաքաղաքս հասնիլ:

— Լոնտոնէն հասած մասնա-
ւոր տեղեկութիւնը կը ծանու-
ցանէն թէ Սըր Տըրմինտ Ուօլ-
ֆի պաշտօնը երկար չպիտի տևէ:
ուրիշ բան է եթէ թագուհոյն
քօմիսէրը նոր հրահանգներ ըն-
դունի Լոնտոնէն կարգադրու-
թեան մը յանդիւր համար:

— Հիւրի հաչուց կարգադրու-
թեան յանձնարարութիւնը աշխա-
տութիւնն կը շարունակէ. տա-
կաւին բան մը որոշուած չէ:

Միւս կողմէ Պէրլինէն հասած
լուրերուն նայելով կայսերական
կառավարութիւնը Պէրլինի դը-
րամատեարց ոմանց հետ իւր
դեսպանին միջոցաւ բանակցու-
թեան մտեր է փոխառութիւն
մը կնքելու համար:

— Կայս. կառավարութիւնը
երմտացոյցի վերաբերեալ ինչ
ինչ կէտեր քննելու համար յա-
տուկ յանձնարարութիւն մը պիտի
կարգէ:

— Մանասթըրի պաշտօնական
թերթը կը ծանուցանէ թէ ա-
ւաղակախումբ մը թրայքօ եւ
թասէ անուն երկու անձ բռնե-
լով մեծագումար փրկանք պա-
հանջեց է: Տէպրէի կառավա-
րիչը աւաղակները հալածելով,
յաջողեց է երկու բանտարկեալ-
ներն ազատել:

ԳՐԱՄԱԿԱՆ

ՕՍՄ. ՔՕՆՍՈՒՅԷ

Երէկ երկուրդ դոց..... 14 24
Այս առաւօտ բացուեցաւ..... 14 24

— օ —

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱՆԻԼԻՑԷ

Այս առաւօտ..... 40 24

— օ —

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՔ

Թրամուէյ..... 280
Բումէլի երկաթուղի..... 31 75

— օ —

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օմանեան տակի.....	100
20 Փրանքնոյ.....	87 27
Անգլիական տակի.....	110 32
Բօլ Իմէրիալ.....	90 23
Քրիստի.....	51
Բուսիլի Թղթաղ լամ.....	9 92
» արծաթ.....	80 10
Ֆիօրին.....	—
Մէճիտ արծ. (տարբ.).....	107 1
Վեցնոց.....	102
Հինգնոց.....	102
Մէթալիք.....	99 10
Քառորդ.....	106 20
Մանր մէճիտ.....	104 20
Թասվիյէ.....	19 20

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազգանունէր Հայունեաց ընկերութեան Պարահանդէսը խիստ փառաւոր կերպով կատարեցաւ երէկ իրիկուն:

2000ի մօտ երկսեռ ժողովրդեան բազմութիւն մը յորում կը գտնուէին մայրաքաղաքիս պատուաւոր ընտանեաց ընտրեալացիս դասը եւ պետական անձինք, թատրոնին սըրահը կողովէր, որ համակ լուսազարդեալ էր շքեղապէս: Մասնախմբի նախագահ Վսեմ Յարութիւն էֆ. Տատեան եւ բոլոր անդամք ներկայ էին: Ընկերութեան աշակերտութեան ձեւադրոճք եւ զմազրեալ պատկերներ վիճակահանութեան դրուելով, բաւական արդիւնք արտադրեցին շնորհիւ Ասպետ Ջունգի, խնամակալ տիկնանց եւ Մասնախմբի անդամաց:

Պարը մինչեւ տաւառ տեսնել աւանայի կանտատուութեամբ եւ կարգապահութեամբ: Նուրբ ճաշակաւ պատրաստեալ զանազան քօսթիւմ:

Ներամենուն հիացումը չարժեցին: Պարահանդէսին գոյացեալ զուտ շահը 700 ոսկիէն աւելի կը կարծուի:

Ինչպէս երէկ պրած էինք, Պէշկիթաշի Ազգ. պերեզմանատան խնդիրը Ազգ. ժողովոյ պիտի ներկայացուի Բանաձեւով մը զոր պիտի պատրաստէ այս առաւօտ Խառն Ժողովէն կարգեալ Մասնախմբի մը Բերայի Թաղ. խորհրդարանին մէջ:

Այդ մասնախմբի անդամք են Տ. Հմ. Երանկէպիտի Գիմարեան, Տ. Ներսէս Վ. Ապանեան եւ Տ. Յովսէփ Վ. Սարահեան. Յովհաննէս էֆ. Նուրեան, Գարեբէէ էֆ. Ն. Կատունիկեան եւ Միհրան էֆ. Սեթեան:

Ազգ. ժողով պիտի դուստրի հաւանականաբար յառաջիկայ շրեքշաբթի օր Ազգային Պատրիարքարանի մէջ: Նիստը դուրս փակ պիտի լինի:

Մասնախմբի նորակաւոյց Ս. Գեորգ Երանկէպիտ Օժման Հանդէսը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակի օր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր միջոցաւ:

Այն հանգիսին շքեղութեան եւ կանոնաւորութեան համար ամեն նախահոգ միջոցներ ձեռք առնուած են տեղւոյն Պատ. Թաղ. խորհրդոյ կողմէ:

Բոլոր բարեպաշտ ազգայինք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ այն շնորհաբաշխութեան հանդիսին:

Հրատարակուեցաւ «ՃԱՇԱԿ ՈՍԿԵՂԷՆ» զպրութեան» զբարար հանդիսի փետրվարի թիւն հետեւեալ բովանդակութեամբ:

Պատմ. Հայ մատենագրութեան. Ա. Մ. Գ. — Գիւտ եւ ազգայնութիւն արուեստի տարալուծեան. Ա. Մ. Գ. — Թէ պիտի համեմատին մարդակերպք ընդ մարդոյ. Յ. Գ. — Ի զրոյ Տեղեմաբայ. Յ. Գ. — Թօթափումն տերեւոց. Յ. Գ. — Աղուէս եւ Գօշ. Ա. Մ. Գ. — Առանձինն բանք Հայերէն լեզուի (Բ). Յ. Գ.:

Հրատարակուեցան նաեւ «ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ» եւ «ԽԻԿԱՐԻ յունուարի ամսաթիւերն եւ ՀնՁԱԿԻ ԺԱ. թերթը:

ՈՒՂԵՆՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՐԱՆԻ ՍԻՐԱՔԱՅ

Եղեօրոյ Առաջնորդ Գեր. Խորէն Եպիսկ. Միթարեանի այն խմատափրական երկն, ուղեւորութեանց պատմութեամբ եւ փրկութեան խորհրդածութեամբ, հետաքրքրաշարժ եւ միանգամայն սրտաշարժ ու արթնացի գործ մ'է, ամեն մարդու ընթերցանութեան արժանի: Տպագրուած է Զմիւռնիոյ Տէպեան տըպարանը, Գինն է 8 զրէ:

ԳՊՐՈՑԱՆԻ ՏԻԿՆԱՆՑ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դպրոցատէր Տիկնանց Ընկերութիւնն Ընդհանուր Ժողով պիտի գումարէ յառաջիկայ շաբաթ օր, 7/19 փետր. Ժամը ճիշդ 7ին, Ի Բերա Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ խորհրդարանը:

Կը խնդրուի որ ազնուաշուք անդամակիւ բարեհաճին իւրեանց անհրաժեշտ ներկայութեամբ պատուել այն նիստը:

Ի դիմաց Դպրոց. Տիկն. Ընկ.

Ընդհանուր Ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ

Երանուհի Աննա Սրբուհի Տիւար

Օրակարգ

1. Ընթերցում եւ վաւերացում նախորդ նստի ատենագրութեան:

2. Վեցամսեայ համարատուութիւն Գործադիր Ժողովոյ:

3. Հաշուեցոյց վիճակահանութեան:

4. Առաջարկութիւնք ընկերութեան:

ԷԹՄԷՔՃԻ ԽԱԹՈՒՆ

Թօլայեան Էթէթի թարգմանած այն ընտիր եւ գեղեցիկ վիպապատմութեան չորրորդ հատորն ալ հրատարակուեցաւ եւ կը ծախուի Ի գին 15 զրէ:

Տրդ. հատորն ալ Ի մօտոյ պիտի հրատարակուի:

ԴՐԱՑՈՒՆ ՊՕԶԱՃԵԱՆ

(Չաղմագճըլար Եօգուշ, Թիւ 56)

ՄԵԺ ՔԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՖԻՆԱՆՍԵՐԷՆ ԴԱՍԱԳՐՈՑ

Այն գրատունն այս անգամ փափկէն ընդունած է մեր ազգ. վարժարանաց մէջ մուտ գտած ֆրանսերէն ամբողջ դասագրքերու մեծ «Սթօք» մը, որոյ մէջ կը գտնուին մասնաւորապէս Լառուսի ամբողջ գործերը, Պուլսոյի «անֆանս», ատոլէանս եւ ֆրանսիէ, քօնդ է բառապօլ», Լաուրէ Է Ֆլէօրիի, Կէնարի եւ Պուաշի քերականութիւններն եւ անոնց բանալիները, Ապէկօլիի «Լէքթիւռ կուտիւէները քօնդ խթօնիէդ, անֆանս, ատոլէանս (տը Լաուրէ), Տէլէմաք, շուա, տը Լէքթիւռ (Տանիէլ), Լէքթիւռ կուտիւէ (Լըուա), ֆապլը տը Լաֆօնթէն եւն. եւն.:

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԶԱՓԱՒՈՐ

Ֆրանսերէն նամականիք շատ աժան դնելով:

Աէքլէթիւ Ժէնիալ գին զրէ 3 1/2

» Խէթիլիսէլ » 3

Գուտական յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին:

—Վաղը ոչինչ պիտի մոռնաս:
—Լաւ, բայց հարիւր ֆրանքն ալ պիտի ընդունինք:
—Եւ չորս ֆրանք եւս աւելի Բիկու մօրն համար որ կը գանդատի, ըսաւ Օքթավ և ոտք ելաւ:
Ժիկու շատ խնդաց և մոեքմաբար իւր ձեռքը բարեկամին կարկառելով:
—Առ վաղիւ, ըսաւ:
—Առ վաղիւ, պատասխանեց Օքթավ և իսկոյն հեռացաւ:
Յաջորդ օրը, առաւօտուն, խռովութիւն մը կը տիրէ Շօսէ տը Անթէնի փողոցը, Տօքթօր Բալի բնակարանին մէջ:
Նախորդ գիշերէն Ի վեր բժիշկը տուն եկած չէր: Թօպի գիշերը դուրսն անցուցած էր: Տանը մէջ գտնուողք ոտք ելած էին, միշտ յուսալով առանց եվան, արթնցնելու համաձայնութիւնն ունենալու:
Մանկամարդ կինը ուշ ելաւ, ժամը տասն և մէկին հնչակին լարը քաշեց և ուղեց Տօքթօրին հետ խօսիլ: Այն ատեն իրեն իմացուցին թէ այն վերջինը բացակայ էր: Թօպի եկաւ, իմացնելով թէ Տօքթօրը պանդոկին մէջ չէր գտնուէր:
—Այս առաւօտ դուրս ելաւ, հարցուց Եւայ վրդովմամբ:
—Երեկունէն Ի վեր տուն եկած չէ, պատասխանեց Թօպի:
Մանկամարդը տփուկեցաւ:

—Անոր աղջկանը համար:
—Ժաննիւն...
—Կը ճանչնաս:
—Այոք տեսած եմ, գեղանի աղջիկ մ'է:
—Լաւ ուրեմն...
Գրուողիլ անգամ մ'եւս իւր շուրջը նայեցաւ:
—Լաւ, շարունակեց, այդ աղջիկն... Ժանն... պէտք է ինձ:
—Ա՛հ, ա՛հ:
—Կը հասկնաս:
—Անհամ չէր:
—Գու վրադ վստահած եմ:
—Կրնայ ըլլալ... բայց շատ աւելի պարզ միջոց մը կայ:
—Ո՞րն:
—Նոյն ինքն Գառուտէն խնդրելու է զայն:
—Ըսի իրեն և մերժեց ինձ:
—Անհաւատալի կը թուի ինձ:
—Եւ սակայն ճշմարիտ է:
—Ուրեմն այժմ երկաթագործը ուղածը կընէ:
Լաւ, հոգ չէ... ահա ինձ յարմար դործ մը, ինչ փոյթ թէ իրեն պիտի պատճառեմ տհաճութիւն:
—Ուրեմն կը հաւանին:
—Ի՞նչ պէտք է ընել:
—Առեւանդել զայն:
—Փոքրիկն:
—Ապա ո՞վ...
Ժիկու դուրսը երեքուց:

ՏՊԱԳՐԱՏՈՒՆ ԵՒ ՎԻՄՍՊՐԱՏՈՒՆ

Մ. Կ. ՍԱՐԸԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ ՄԵՐՃԱՆ ԶԱՐԾԸ ԴԻՆՇՏԻ ԷՖԵՆՏԻ ԽԱՆԻ ԿԻՑ

ՀԱՅԵՐԷՆ, ՏԱՃԿԵՐԷՆ, ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ, ԱՆԴՂԻԵՐԷՆ, ԻՏԱԼԵՐԷՆ, ՅՈՒՆԱՐԷՆ, ՀՐԷՐԷՆ ԼԵԶՈՒԱՅ.

Դիրք. Տեղակ. Նամակ. Աղբ. Նամակաց հասցեներ. Վաճառականական նմոշք. (Փաթուղա) Հարսանեկան նամակներ. ինչպէս մահազգեր. Ընկերութեանց վերաբերեալ հաշուեցուցակք. Կանոնագիրք և տոմարիք վերոյիշեալ լեզուներով կը տպագրուին:

Սոյն տպագրատունը որ ութ տարիներէ ի վեր ամենայն կանոնաւորութեամբ կը շարունակուի, ուր այս անգամ վերոյիշեալ բոլոր լեզուաց տառերը նորոգ պատրաստուած են՝ ըստ առաջնայն պիտի դոհացնէ իրեն դիմող յաճախորդները:

Գաւառներէ եկած բոլոր յանձնարարութիւնք ամենայն ճշգրտութեամբ կը կատարուին նոյն իսկ յատուկ թղթատարի ձեռամբ:

Վերոյիշեալ լեզուաց թարգմանութեան եւ կանոնաւորութեանը մասին տպագրատունս դիւրութիւններ պիտի ընծայէ:

ԳԻՆԵՐԸ ԶՍՓՍԻՈՐ ԵՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ
ԵՐԿՐԱԶՍՓՈՒԹԻՒՆ

Աշխատասիրեաց
Վահան Ս. Հազարապետեան
Հետեւողութեամբ
Ժ. Տալսէմի

Սոյն դասագիրքն, որ հանրա-
ժանօթ չափազիտաց կողմէ գնա-
հատուած է, ցարդ հրատարակուած
երկրաչափութեանց վրայ մեծ առա-
ւելութիւն ունի ոչ միայն իւր սահ-
մանաց ճշգրտութեամբ այլ եւ արուես-
տական բառերու ընտրութեամբ:

Կեդրոնատեղին է Պօղոսեան գը-
րատուն Չազմազճար-եօգուշ թիւ
56:

Գին 8 դահեկան:

ԽԱՌՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

ՈՒՂԵԻՈՐՈՒԹԵԱՆ

Գրեց. Կիրակոս Ս. Ղազանճեան

Կը ծախուի 6 դրշ. և ամեն հոյ
գրաւաճառաց քով:

ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ ՄԵՐ

Հայ վարժիչք եւ Կրթարանք

Ի Կ. ՊՕԼԻՍ

Գրեց. Թ. ՈՍԿԱՆ

Կը ծախուի ի նպաստ Աղբ. Հի-
ւանդանոցի 5 դահեկան:

ՀԱՅ Վ ՍՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՅ

Կ. Պօլիս Խանմիզ Եօնի փողոց թիւ 33
ճիշդ, դիմ առ, գէմ աղբի թիւ
(Հաստատուել 1 օգոստոս 1885)

Վաճառատանս մէջ կը ծախուի
նշագրութիւն վերաբերեալ ամեն
տեսակ ընտիր աղբի. Կ. Պ. Պ. Պ.
թիւ մեծ քանակութեամբ և օր-
նա թիւ և թիւ երաշխաւորեալ:
Վճարմունք կ'ընդունուի եւ:
Մեքա Տեօֆիլէ

ԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՅԵՏՈՄՍԻ

Հաւաքոյն քառ թօնի
վրայ ամէն լեզուաւ կը
պատրաստուի թիւ 100
հատը 10 դահ. պէտք
ունեցողները պէտք է
գրուին Գ. Պաղատայեան
տպարան, Յակոբեան խան
43 Կ. Պօլիս:

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՈՐԷՆ
Մ. Թ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

— 202 —

—Տղերկ մը... ըսաւ, իբր թէ ինքնիրեն կը խօ-
սէր, գուցէ տակաւին տաան և վեց տարեկան չէ:
Աւելի կը սիրեմ մարդու մը հետ դործ ունենալ:

—Պիտի մերժէի՞ր:

—Այդ ըսել չեմ ուղեր, որովհետեւ աղջիկը
Քառուովին կը վերաբերի, բայց...:

—Վերջապէս ես քու վրայ միայն վստահու-
թիւն ունիմ:

—Ստոյգ է: Հարիւր ֆրանք, սատանա՛ն... կա-
րելի չէ մերժել: Բայց վտանգաւոր ձեռնարկ մը:
Չեմ դիտեր ինչ պէտք է ընել... այսպիսի բանե-
րու տակաւին վարժ չեմ և...:

—Քեզի պիտի բացատրեմ:

—Տեսնե՛նք... աւելի չեմ դիտեր և մտիկ
կընեմ:

Խօսած պահուն ժիկու լեցուց իր դաւաթը, զոր
խսկոյն պարպեց և իւր կարգին մօտենալով իր խօ-
սակցին, պատրաստուեցաւ մտիկ ընելու անոր ըսե-
լիք խօսքերուն: Օրթալ սկսաւ խօսիլ:

—Վաղը, ըսաւ ժամը ութին միջոցները, Քառ-
ուովին տունը կերթաս և կըսես իրեն թէ՝ Տօր-
թէօր Բալին կողմանէ եկած եմ և թէ բժիշկը քե-
զի կըսպասէ Ս. Ժաքի հրապարակ:

—Դժուարին չէ այդ:

—Աղջիկը հաւանականաբար հոն պիտի գտնուի
և այնպիսի եղանակաւ մը պիտի խօսիս որ նա ամէն
ինչ իմանայ:

—Կը հասկնամ:

— 203 —

—Ձերը հարցաքննեն թէ ո՛չ, այնպէս կարծեցը-
նել տո՛ւր որ պատահար մը տեղի ունեցած է և
Տօրթէօրին կեանքը վտանգի մէջ է:

—Լա՛ւ:

—Քառուով պիտի մեկնի՞:

—Հաւանական է:

—Թոյլ տո՛ւր որ երթայ:

—Իրեն չպիտի ընկերանամ ուրեմն:

—Իսկ դո՛ւ, փոխանակ Փարիզ վերադառնալու,
կէս ճամբան դնա միայն և յետոյ Քառուովի տը-
նակին դիմաց գտնուող գինետան մէջ մտի՛ր:

—Եթէ հոն նետեմ ինքզինքս...:

—Պիտի սպասես:

—Բանի որ գինետուն մ'է, կընաս շիշ մը
պարպել:

—Երկու հատ, եթէ կամենամ:

—Թո՛ղ երկու լինի, չեմ վախնար ատկից:

—Երեկոյին եթէ ժամն դուրս ելած է, պիտի
վերադառնայ իւր տունը և մենք առանձինն պիտի
գտնեմք զինքը:

—Բայց Քառուովին:

—Նա չպիտի վերադառնայ:

—Ապահով է՞ք:

—Ինչ որ կըսեմ, ստոյգ է:

—Եթէ այդպէս է, դժուարութիւն մը չը յա-
րուցաներ ընա՛ւ ձեր առաջարկն: Տղերկը նեղութիւն
պիտի տայ միայն և շատ դիմադրութիւն չկրնար
ընել...: